

Pikkujoet ja purot

Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor

Luontodirektiivin luontotyyppi (liite I)
BOR suojelutaso epäsuotuisa huono, paraneva
ALP suojelutaso suotuisa

Koodi: 3260

Kuva: Jari Ilmonen

Luonnehdinta

Luontotyyppiin luetaan havumetsävyöhykkeen puroja ja pieniä jokia. Tunturikoivikoiden ja puutoman paljakan virtavedet taas luetaan 'tunturijokiin ja puroihin'. Pohjan laatu vaihtelee (turve, moreeni, kivikko, hiekka, savi). Valuma-alueen maa- ja kallioperäominaisuuksista riippuen vesi voi olla kirkasta, humuksista tai savista ja veden ravinteisuus ja happamuus voivat vaihdella. Pikkupurot ja joet ranta-alueineen tarjoavat eliöstölle hyvin monenlaisia elinympäristöjä. Veden fysikaalis-kemialliset ominaisuudet, joki- ja purouoman rakenteelliset tekijät, kuten uoman leveys, kaltevuus, pohjan laatu sekä virtaamanopeus ja rantavyöhykkeen ominaisuudet vaikuttavat eliöyhteisöjen koostumukseen. Eliöstössä on mm. putkilokasveja, sammalia, leviä, vesihyönteisiä, kaloja ja nilviäisiä. Luontotyyppi on merkittävä mm. vaelluskalakannoille.

Luontotyyppin luonnontilaisuuden kannalta keskeisiä tekijöitä ovat uoman rakenteellinen luonnontilaisuus (luontainen koski-suvantovuorottelu ja erilaisen elinympäristöjen esiintyminen, ei ojituksia, ruoppauksia tai vesirakenteita), rantavyöhykkeen luonnontilaisuus, luontainen virtaama ja sen vaihtelut, hyvä veden ja pohjan laatu (ei esim. liettymistä) sekä luontotyyppille luonteenomainen eliöstö.

Levinneisyys

Luontotyyppiä esiintyy lähes koko maassa lukuun ottamatta Lapin tunturikoivikko- ja paljakkalualueita.

Nykytila ja uhkatekijät

Luontotyyppin luonnontila on heikentynyt erityisesti maan etelä- ja keskiosissa, jossa täysin luonnontilaiseksi katsottavia esiintymiä tavataan vain latva- vesistöissä lähinnä suojelualueilla. Osa esiintymistä on myös kokonaan tuhoutunut. Luonnontilan heikentymistä on tapahtunut myös pohjoisessa aina Metsä-Lappia myöten. Syitä ovat mm. metsätalouden ojitukset ja ranta-alueiden hakkuut, vesirakentaminen (perkaukset uittoja ja maankuivatusta varten, ruoppaukset, padot), säännöstely sekä maanviljelyn, metsätalouden, turpeenoton ja asutuksen ravinne-, kiintoaine- ja haitallisten aineiden kuormitus. Pienten jokien ja purojen patoaminen sekä vällillisesti alempien jokiosuuksien patoaminen ja ylikalastus ovat hävittäneet ja heikentäneet vaelluskalantoja.

Ympäröivä maankäyttö uhkaa luontotyyppin tilaa edelleen, mutta ympäristö- ja metsälainsäädännön kehittyminen, vesiensuojelun tehostuminen ja kunnostustoiminnan lisääntyminen todennäköisesti parantavat luontotyyppin tilaa tulevaisuudessa.